

ОГЛЯД НАРОДНИХ ТАЛАНТІВ

Більш як тримільйонна армія любителів самодіяльного мистецтва України активно включилася в республіканський фестиваль народних талантів, присвячений 100-річчю з дня народження В. І. Леніна. Творчі звершення свідчать про великі успіхи в розвитку художньої самодіяльності, про зростання масовості в усіх жанрах народного мистецтва.

Прохід фестивалю йшов на засіданні республіканського оргкомітету 30 жовтня ц. р. Оргкомітет схвалив досвід роботи культурно-освітніх установ Тульчинського району Вінницької області.

Була заслухана також інформація про проведення творчих звітів у Київській області.

На засіданні було затверджено склад журі заключного конкурсу республіканського фестивалю. Його очолює відомий діяч культури і мистецтва України — І. Чабаненко, П. Вірський, С. Козак, І. Івашенко, Л. Руденко, В. Бородай, Б. Шасальников.

(РАТАУ).

Тема:
ефективність
комсомольської
роботи

3 листопада в Кіровограді відбулася науково-практична конференція на тему «Наукові основи і ефективність комсомольської роботи». В роботі конференції взяли участь перші і другі секретарі міськомів та райкомів комсомолу, ряд секретарів комсомольських комітетів і первинних комсомольських організацій.

Перед присутніми виступили секретар обкому КП України І. С. Іваненко, перший секретар обкому комсомолу М. Д. Сиротюк, кандидат історичних наук, доцент Кіровоградського педінституту імені О. С. Пушкіна І. Д. Феденко, другий секретар обкому комсомолу М. Г. Гайдамака, завідувач кафедри педагогіки Кіровоградського педінституту, кандидат педагогічних наук В. Г. Боброва.

Учасники конференції обговорили заслухані доповіді, обмінялися досвідом роботи.

Нова сім'я
на «Червоній
зірці»

Дівчина поспішала. Світле пасмо волосся вибіло з-під хустинки. Останні хвилини вже не йшла, а бігла. Одна думка підганяла її: «А що, коли прийду, а мені скажуть: заплітлася, п'яний вже немає?»

Схвильовано переступила поріг кабінету секретаря райкому комсомолу Валентина Давидяка:

— Добрий день! Скажіть, путівки на завод «Червона зірка», що в Кіровограді, є?

Посміхнувся секретар.

— Сідай. Давай спочатку познайомись.

— Людмила Шепоренко. Я закінчила середню школу номер два...

І розповіла Люда про свою мрію працювати на велетенській заводі, випускати сільськогосподарські машини...

«Не підкачай, Людмилко!» — доносила вітер слова, які тапули в чіткому перестуку коліс...

З тих пір минуло більше піроку. В листках додому — коротка оповідь про нове життя.

«Здрастуйте, рідні! Сьогодні влаштувалася у турбожитку. Зустріли мене щиро, привітно.

Турбуватися за мене не треба. Працювати в інструментальному цеху. Бачили б ви, яке це величезне підприємство. Тут працює дванадцять тисяч робітників, майже стільки, скільки всього населення в нашій Ульяновці...»

Завод зустрічав її гостинними незнайомими обличчями, гуркотом, іскрами електрозварювання. Відразу відчувала себе членом величезної сім'ї червонозірківців. Уважно слухала поради кав'ярів робітників, які по-батьківськи піклувалися про неї — Володимира Івановича Пузиря та Павла Васильовича Сокупа. А через три місяці їй присвоїли другий розряд шліфувальника.

«Тепер я вже не учениця. — писала дівчина додому, — сьогодні мені присвоїли розряд. Перший деталі, виготовлені власними руками... Це справжнє свято».

Полюбили дівчину в колективі. Сталося якось само по собі, що у вілну хвилину біля неї молоді. Радяться, як краще провести вечір, домовляються про спортивні змагання.

Майстер випуску інструментів Геннадій Клименко так сказав про Люду:

— Шепоренко — душа нашого колективу.

Так, справжньою домівкою стала «Червона зірка» для Людмили Шепоренко. Тут вона знайшла своє покликання, романтику, друзів.

«Я сьогодні безмежно щаслива. Як радісно, коли тобі довіряють. Мене обрали групкомсоргом нашого цеху. Одногосподо. І тепер я вже думаю про те, як виправдати довіру товаришів...»

Групкомсорга інструментального цеху можна зустріти всюди: на спортивному майданчику, на туристській базі біля нічного багаття, в червоному кутку турбожитку.

Вчорами дівчина поспішала на підготовчі курси Кіровоградського інституту сільськогосподарського машинобудування. Мріє стати інженером.

А нещодавно я зустріла її весело, життєрадісно.

— На звітно-виборну заводську комсомольську конференцію поспішаю.

І зникла у величезному натовпі.

С. ТИТАРЕНКО,
працівник багатотиражної газети «Червона зірка».

На фото: Людмила ШЕПО-РЕНКО.

Фото А. ФАЛЬКОВСЬКОГО.

В короткі хвилини стоянок комсомолец Василь Покрищенко, шофер II класу, підіймає капот і оглядає мотор. Це у хлопця і звичка, і правдою. Бо буде справляти машину, — будуть вчасно перевезені й вантажі. А зараз у Василя напружені дні: із свого колгоспу «Шлях Леніна» він транспортує кукурудзу на приймальний пункт у Малу Виску. При нормі 19 тонн перевозить щоденно 22-23 тони.

Чимало справ і у Василевого товариша — тракториста Олександра Клименка, члена комітету комсомолу артілі. Він працює на самохідному шасі, енкаує різні роботи, денні завдання завжди переаєшує.

На фото: Василь (ліворуч) і Олександр. Перекинувшись дружним словом, хлопці зараз знову візьмуться до праці.

Текст і фото А. ШЕВЧЕНКА.

Вахта на Дніпрі

Гідну зустріч 100-річчю з дня народження В. І. Леніна готує злагоджений колектив шлюзу Кременчуцької гідроелектростанції ім. 50-річчя Жовтня. О 12 годині 20 хвилини 22 жовтня ними виконано річний план навігації. Цьому сприяло те, що щомісяця план суднотранспортувальних робіт виконувався на 120

процентів. Поруч з комунистами відмінно несуть трудову вахту комсомольці шлюзу. Серед них суднопропускниці Лариса Григор'єва, працівник гідрослужби Ема Дунаєвська, електрослюсар Микола Малицький.

К. ГОЛОТА,
начальник вахти шлюзу.

ДОВІР'Я

Під час літніх канікул їй не сиділось удома. Звернулася до голови правління колгоспу імені ХХІІ з'їзду КПРС:

— Візьміть, будьте ласкаві, на ферму. Хотіла б працювати дояркою.

— Гарзд. Ось у нас захворіла одна. Будеш її піднімати. Та попереджаю, Валентино, що робота нелегка.

Рано зустрічає її сходом сонця. Літній день виявився напрочуд тихим і теплим. Він запам'ятався дівчині на все життя. Це для неї було перше і серйозне випробування власних сил, характеру.

На фермі з'явилися нові подруги. Вони підказували, як правильно доїти корів, годувати і напувати. Беручка до роботи дівчина швидко навчилася астигати біля своїх корів, часто допомагала іншим дояркам.

Через рік успішно закінчила школу. Без вагав продовжила почату трудову біографію. За нею закріпили групу корів. Перед собою дівчина поставила завдання — по надоях молода досягти рівня передових доярок.

Мов перемиг, стоять корови групи Валентини Мунтян біля аєса. Молоко вона видоє до останньої краплини, бо, як відомо, в останніх його порціях міститься найбільше жиру. Корів, в міру можливостей, намагається чергувати.

На початку четвертого року п'ятирічки комсомолка Валентина Мунтян включилася в боротьбу за право участі в районному та обласному святах творників. Нині вона вже має на корову близько 3000 кілограмів молока.

Безперечно, успіх самі по собі не приходять. Їх виборює Валентина у повсякденній наполегливій праці. Тому-то в виявили мартоносці Валентині Мунтян високе довіря, обравши її депутатом сільської Ради.

А. ШАРИГІН.

Новомиргородський район.

28 молодших інструкторів по туризму, які будуть надавати допомогу туристським колективам шкіль м. Кіровограда, підготовлено в обласній дитячій туристській станції. За-

Хто
поведе
в похід

вершальний етап цієї підготовки — похід до Знам'янського лісу по місяцях партизанської та бойової слави радянських людей. По цьому ж маршруту юні інструктори поведуть у походи піонерів 4-5 класів під час Жовтневих свят.

НА ВАХТІ — ХАРЧОВИКИ

Люба Бабій та інші

Зустрічаючи столітній ювілей Володимира Ілліча Леніна, комсомольці і молодь Бобринецького райхарчокомбінату прагнуть працювати з ще більшою віддачею сил і енергії. План десяти місяців колектив підприємства виконав на 106,5 процента, в чому немала заслуга комсомольської організації, бо всі члени її працюють безпосередньо на виробництві.

Добре слово хочеться сказати про комсомолок Любу Бабій, Віру Іванченко, Ліну Іщенко. Чесна праця разом з сумлінним

виконанням громадських обов'язків створила їм гарну славу на підприємстві.

Нині члени нашої організації в поході за культурою виробництва: всі цехи підприємства тримаємо в хорошому санітарному стані, влаштували куточки по техніці безпеки та промислової санітарії, ми посадили дерева і кущі, розбили клумби, газони і квітники. Наші комсомольці були нагороджені грамотами обласного та районного комітетів ЛКСМУ.

Про успіхи і недоліки в роботі комсомольської

організації говорилося нещодавно на звітно-виборних зборах. Ми разом намітили шляхи усунення недоліків, щоб з честю зустріти день народження Ілліча. Колектив робітників, інженерно-технічних працівників та службовців разом з комсомольцями райхарчокомбінату зобов'язався виконати річний план виробництва до 25 грудня 1969 року.

Ф. ТАРАН,
секретар комсомольської організації Бобринецького райхарчокомбінату.

«І БУДЕ
ЛУНАТИ ПІСНЯ»

Перший камінь у фундамент цього чудового будинку був закладений напередодні святкування 50-річчя Радянської влади. А перед ним курсанти ШВЛП вирішили — бути до 100-річчя з дня народження В. І. Леніна новому Будинку культури.

Кожного дня збиралась молодь на будові. А вже тільки деякі складні роботи, що потребували спеціальної підготовки, виконували фахівці. Всі ж інші роботи — починаючи від копання котловану, кладки стін і кінчаючи облицювальними роботами, виконували курсанти та викладачі школи. Кожен з них відпрацював на будові 35 годин. Курсанти не тільки будували, інколи доводилося допомагати виробляти цеглу, блоки тощо. Робочий день начальника школи Івана Семеновича Погорелова та його заступника по політичній частині Олександра Михайловича Рибаківа починався тут — на будові. Будівництво йшло з випередженням графіка.

Багато винахідливості та фантазії було про-

явлено при оздобленні численних кімнат та залів. В головному фойє — різнобарвний вітраж. Він відображає розвиток авіації від найпростіших конструкцій до сучасних реактивних літаків. Розробив вітраж штурман Василь Яковлевич Герасімов. У світлиці коридорах — фото. Це подарунок курсанта Олега Русакова.

Зовні приміщення виділяється не тільки розмірами. В ньому поєднуються сучасність форм та простота ліній, ядаль сполучення конструкцій та поєднання фарб.

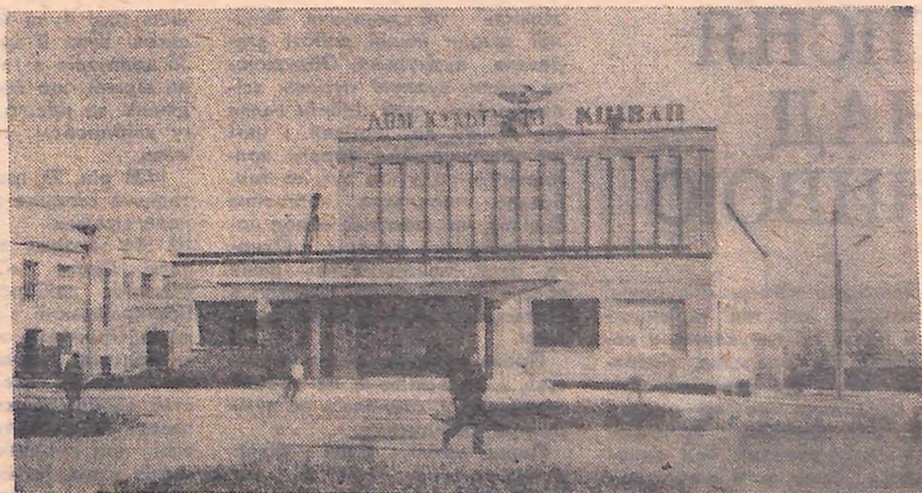
У кінці жовтня комсомольці школи рапортували — заплановано близько 100 тисяч марбованих. Будинок культури здано на шість місяців раніше наміченого строку.

...Стрічку перерізає міністр цивільної авіації Євген Федорович Логинов. З закінченням будівництва курсанти вітають численні гості. Серед них перший секретар міському партії І. П. Валівський, секретар міському партії А. Д. Сухачов, перший секретар обкому комсомолу М. Д. Сиротюк.

Від імені комсомольців Кіровоградщини секретар обкому комсомолу М. Д. Сиротюк дарує учасникам самодіяльності Будинку культури бандуру.

Ю. ЛІВАШНИКОВ.

Фото автора.

Десятки тисяч карбованців економії, відмінна якість роботи, щоденне перевиконання норм — такі добрі справи на рахунок молодіжної бригади мулярів, яку очолює О. С. Шиян (трест «Кіровоградськбуд»).

На знімку: бригада О. С. Шияна зводить стіни гуртожитку Кіровоградського сільськогосподарського технікуму.

Фото Ю. ЛІВАШНИКОВА.

ЛЕКТОР І ЛЕКЦІЯ

Пряма спокою

Коли мова заходить про щось хороше, де й слова знаходяться. Розповідав би й розповідав. А у випадках протилежних — не знаєш з чого почати. Саме так було цього разу. Думаю, чи почати з того, як на стіл з етажерки перекочували записані папки і зшитки, чи з першого діалогу в кабінеті другого секретаря райкому, чи, може, з щирого прохання: «Ви ж там не дуже...».

Осіннь прийшла і в райком. Спустили його кабінети — всі на звітно-виборних зборах в колгоспних комсомольських організаціях. Ось і зараз мій співрозмовник вілчиво попереджає, що в дві години їде на чергові збори. Не гаючи часу, питаю дещо прямолинійно:

— Працює лекторська група?

— А як же! — оптимістична від-

відь.

Хто завідує нею?

І тут оптимізму стало менше. Ще три роки тому завідувачкою лекторської групою райкому комсомолу була затверджена Раїса Бурага. Піонервожата середньої школи селища Молодіжного, активна комсомолка, вона добре поставила піонерську роботу, багато часу віддавала і громадському дорученню. Та в минулому році Раїса перейшла на вчительську роботу і від участі в лекторській групі відійшла. За цілий рік Раїса жодного разу не з'явилася в райкомі, не кажучи вже про якусь там роботу. В райкомі про це знали? Знали. То може із 24 членів лекторської групи затвердили нового завідувача? Ні. Всі справи механічно перейшли до другого секретаря райкому Тамари Слоненко. В її кабінеті і йшла розмова про лекторську групу.

Вже примірна тематика лекцій для молоді викликала подив. В догому переліку тем для робітничої молоді є така: «Ленінські ідеї електрифікації і їх здійснення в СРСР». Чомусь тільки для робітничої молоді. Так само не зрозуміло, чому теми «Розвиток ленінської теорії імперіалізму в документах КПРС і братніх партій» та «Ленін про всебічний розвиток особи в умовах комуністичної формації» рекомендують виключно науково-технічній молоді.

Важко твердити, що ці лекції читалися будь-якій категорії молоді. При-

наймні в путівках їх нема, не може цього і стверджувати хтось. Та якщо говорити про лекторські путівки, то їх за цей рік всього дві: від 15 і 24 березня, з досить стереотипними відгуками: один раз — «учні лекцією були задоволені», іншого — «слухачі лекцією задоволені». На цьому дані про роботу 24 членів лекторської групи райкому обриваються.

Правда, є ще два плани роботи, складені на I і II квартали. Та тимчасово (цілий рік) виконуюча обов'язки завідувачою лекторською групою догдо не ламає голову над їх різноманітністю. Міняє лише перший пункт, а обговорювали лекції майже одні і ті ж. Якщо в першому кварталі серед трьох запланованих для обговорення лекцій була «Ленін і наш край», то в другому — «Ленін і Кіровоградщина». Мені показали ще три лекції. Правда — за 1967 рік. До речі, й вони були надіслані лекторською групою обкому комсомолу. Своїх текстів тут мало.

Якщо лекційну пропаганду серед молоді району зобразити графічно, то найвища точка припадає на період підготовки до 50-річчя ВЛКСМ. Тоді багато лекцій було прочитано про комсомол і молодь, на теми соціальні, економічні і політичні. Члени лекторської групи виступали перед малими і великими аудиторіями слухачів, в комсомольських організаціях колгоспів і райцентру. А після свята крива різко йде вниз: дві лекції в березні цього року, про які згадувалося вище, і чотирьох конференцій по темі «Завдання Спілок молоді» в квітні для комсомольського активу і членів лекторської групи. Відтоді почалася пряма спокою і абсолютної бездіяльності. В райкомі комсомолу, щоб якось пояснити причини застою лекційної пропаганди, говорять:

— З червня по серпень Тамара хворіла.

Причина поважна. Але ж мав хтось з комсомольського активу допомогти, щоб не робити «канікули» в діяльності лекторської групи від весни до осені.

Чи не зavelика перерва?

О. БАСЕНКО,
спецкор «Молодого комуніста».
Долинський район.

50 РОКІВ ТОМУ, в листопаді 1939 року, молоді пролетарі тринадцяти країн, йдучи на заклики Комуністичного Інтернаціоналу, створеного Леніним, заснували всесвітню революційну юнацьку організацію — Комуністичний Інтернаціонал Молоді.

Майже 21 роки існував КІМ. Минуло вже більше чверті віку з дня його розпуску. Багато змінилося у світі з того часу. Але роки діяльності КІМу залишили глибокий слід в історії міжнародного молодіжного руху.

Сучасний комуністичний молодіжний рух (де своїми початками до періоду діяльності КІМу. Історія КІМу — це історія боротьби робітничої молоді разом з усім робітничим класом проти експлуатації, реакції, фашизму і війни. Комуністичний Інтернаціонал Молоді був активним помічником Комінтерну в боротьбі за мир і соціалізм.

Відзначаючи 50-річчя з дня створення КІМу, ми віддаємо данину шани пам'яті сотень тисяч молодих борців, які виховані в рядах КІМу і віддали своє життя в ім'я революційних ідеалів.

В підготовчій роботі по складанню Установчого конгресу Комуністичного Інтернаціоналу Молоді безпосередню участь брав Володимир Ілліч Ленін.

КІМ на першому конгресі оголосив себе секцією Комінтерну, і в своїй діяльності він постійно керувався вказівками Леніна, які були висловлені ним на I—IV конгресах Комуністичного Інтернаціоналу, і його промовою на III з'їзді РКСМ. Ленін заповідав КІМу як основне завдання «рухати вперед підготовку молоді і навчання».

КІМ і його секції в тяжких умовах поліцейських репресій, цькування з боку правих соціал-демократів вели копітку роботу серед молоді. КІМ добивався, щоб комсомольці не тільки знали основи марксистсько-ленінізму, але і вміли діяти, боротися у відповідності з його вимогами. У рядах КІМу одержали комуністичне виховання мільйони юнаків і дівчат, які навчалися комунізму по Леніну, практично беручи участь в революційній боротьбі. В допоміжній діяльності з здійснення його історичної місії — з'єднання ленінізму з міжнародним робітничим рухом, у першу чергу з рухом робітничої молоді, полагая велика заслуга КІМу перед комуністичним рухом.

Діяльність КІМу являє собою важливий історичний досвід для визначення типу і характеру діяльності молодіжних спілок і їх взаємовідносин з комуністичними партіями.

Комуністичний Інтернаціонал Молоді народився при відблисках барикадних боїв, що їх викликала в усьому світі Жовтнева перемога в Росії. В роботі I-го конгресу брали участь молодіжні організації тринадцяти країн. Це були віддані справі революційної юнацької дії, які мають за плечима чималий досвід політичної боротьби. В обстановці зради правих лідерів соціал-демократії робітничому класові в роки першої світової війни революційна молоддь ряду країн, де не було комуністичних партій, організувала самостійні політичні виступи. Ця обставина була трагічною для комуністичних спілок молоді в тому розумінні, що пролетарська молоддь завжди в авангарді робітничого руху. Ця ідеологія авангардизму почала заважати становленню правильних взаємовідносин комуністичних партій і спілок молоді. Висувалися «теорії» про права і партнерства.

Третій конгрес Комуністичного Інтернаціоналу, який працював під керівництвом Леніна, в спеціальній резолюції про міжнародний комуністичний рух молоді вказував, що комуністичні спілки молоді повинні керуватися у своїй діяльності політичними директивами комуністичних партій, зберігаючи при цьому організаційну самостійність. Кон-

грес вказував, що в нових умовах комуністичного руху молодіжні спілки не можуть більше задовольнятися роботою в малочисельних, відірваних від широких мас молоді організаціях. Вони повинні стати масовими спілками робітничого і трудящого юнацтва. З метою завоювання більшості молодих робітників під прапор КІМу вони повинні були значно розширити економічну, культурно-освітню, спортивну, піонерську роботу, створити єдиний робітничий фронт проти наступу буржуазії.

Але ця принципна вимога Комінтерну на створення масових юнацьких організацій не була цілком і повністю проведена в життя. Комуністичному юнацькому руху треба було ще багато років для того, щоб остаточно позбавитися від пережитків аван-

гардизму і зв'язаного з ним сектантства.

Рішення VII конгресу Комінтерну і VI конгресу КІМу (1935 рік) заклали основи для могутнього піднесення молодіжного руху. Перед лицем небезпеки фашизму і підготовки другої світової війни на цих конгресах були вироблені рішення про боротьбу за єдиний народний і антифашистський фронт. Перед комуністичними спілками молоді було поставлено завдання сміливо виступати ініціаторами об'єднання всієї антифашистської молоді незалежно від політичних, релігійних переконань і соціального стану. Велике значення мав досвід молодіжного руху у Франції і США, де були створені масові організації юнацтва. Цей досвід був предметом спеціального обговорення на VII конгресі Комінтерну і VI конгресі КІМу.

Здійснюючи тактику єдиного фронту, в 1936 році в Іспанії створюється Об'єднана спілка соціалістичної молоді Іспанії, в яку злилися спілки комуністичної і соціалістичної молоді. Відбувається об'єднання комуністичних і соціалістичних юнацьких організацій у Бельгії, Латвії, Мексиці, Ісландії на основі боротьби за повсякденні вимоги проти реакції і війни, за мир і прогрес. З року в рік зростає і шириться рух молоді за мир.

У переддень другої світової війни він нараховував 40 мільйонів чоловік. І хоча запобігти війні не вдалося, діяльність КІМу не була даремною. Вона підготувала мільйони мас молоді до боротьби проти фашизму на фронтах Великої Вітчизняної війни і в русі Опору в країнах Західної Європи.

КІМ своїм досвідом підготував міжнародний молодіжний рух до розуміння необхідності об'єднання на широкій демократичній базі. На такий базі в 1945 році і була створена Всесвітня федерація демократичної молоді.

Вся діяльність КІМу будувалася на ленінських принципах пролетарського інтернаціоналізму. КІМ вважав одним із найважливіших завдань захист завоювань Жовтневої ре-

МІЖНАРОДНА ШКОЛА КОМУНІЗМУ

В численних рішеннях КІМ неодноразово підкреслював, що захист СРСР є міжнародним обов'язком усієї комуністичної молоді. Коли імперіалістичні держави намагалися організувати провокації проти Радянського Союзу, КІМ проводив широку кампанію серед молодих робітників, селян, батраків, студентів, службовців капіталістичних країн на підтримку країн соціалізму.

КІМ розглядав будівництво соціалізму в СРСР не тільки як справу трудящих Радянського Союзу, а й міжнародного комуністичного руху. Комуністичні спілки молоді були невідомими пропагандистами успіхів соціалістичного будівництва в СРСР. Вони завжди виявляли жагучий інтерес до становища і ролі радянської молоді у створенні нового суспільства. КІМ виступав послідовним борцем за геополітичну лінію Комінтерну проти троцькізму і правого ухилу в молодіжному русі, проти різних спроб припинити міжнародно революційне значення будівництва соціалізму в СРСР.

Пролетарський Інтернаціоналізм КІМу яскраво проявився у русі солідарності з тими країнами і народами, які піддавалися імперіалістичній агресії. Незабутні сторінки історії КІМу складає боротьба світового комсомолу проти розбійницьких воєн французького і Іспанського імперіалізму і Марокко і Сирії, проти окупації Рурів французькими військами. Масовий рух солідарності був викликаний полями в Китаї. КІМ з перших днів національно-визвольних воєн став на сторону китайського народу і його молоді.

Ніколи не забував патріотизм Іспанії у допомозі, яку подавала комуністична і антифашистська молоддь Іспанській республіці. Тисячі комсомольців із десятих країн, виховані в рядах КІМу, боролися на боці відважного Іспанського народу. Імена Луї Перро (Франція), Девіла Дорана (США), Ніно Наветті (Італія), Франца Ройзенауера (Австрія), Артура Беккера (Німеччина), Івана Кристова (Болгарія), Івана Шейнберга (Румунія) і багатьох інших молодих героїв інтернаціональних бригад, які полягли в боротьбі проти панського фашизму, золотими літерами вписані в історію КІМу.

Комуністичний Інтернаціонал Молоді, спираючись на свою передову секцію — Ленінський комсомол, на глибокий Інтернаціоналізм радянської молоді, подав велику допомогу комуністичним спілкам молоді в теоретичних, організаційних питаннях. Це виявилось в узагальненні й пропаганді досвіду діяльності ВЛКСМ, у посиленні делегацій робітничої молоді в СРСР, в збиранні матеріальних коштів на потреби секцій КІМу, в організації міжнародних кампаній на захист жертв фашизму і реакції.

КІМ, як міжнародна школа комунізму, заклад основи неухильного росту комуністичного юнацького руху в глибину і в ширину. Сьогодні в рядах цього руху нараховується більше 70 мільйонів юнаків і дівчат.

М. МУХАМЕДЖАНОВ,
кандидат історичних наук.
(АФН).

До III Всесоюзного з'їзду колгоспників

ПІСНЯ НАД НИВОЮ

Пригадую кінець 20-х років. Селянство тоді під керівництвом партії об'єднувалось у колективні господарства, з'являлись перші, ще невеликі артілі. Щоправда, не всі одразу побачили перевагу артільного господарювання над одноосібним. Тому в ті роки сільські комуністи і комсомольці роз'яснювали селянам необ-

хідність об'єднування. Великої шкоди нашій роботі завдавала куркульня. Обдурюючи селян, куркулі пускали всілякі плітки, щоб одбити селян від вступу до артілей. І цим не обмежувались вороги колгоспного ладу: то тут, то там, бувало, спалахне колгоспна будівля, чи пролунає серед ночі підступний постріл. Одного разу, повернувшись після зборів пізно ввечері додому, я застав прострілене вікно квартири.

Проте основна маса селянства, незважаючи на ворожі залякування, схилилась до думки про об'єднання.

Перші артілі були бідні: кілька конячанин — ото й усе тягло. Керували роботою вчорашні бідняки. Про спеціаль-

ність годі було й думати. Невисокі були й врожаї — 10—15 центнерів з гектара. Та люди вірили, що їхня земля віддасть за працю. На допомогу хліборобам прийшла держава.

1928 рік, 23 травня. Харків, тодішня столиця республіки. З делегатським квитком за № 166 захожду до просторої зали. Сюди з'їхались представники хліборобів на I-й Всеукраїнський з'їзд колгоспників. Програма з'їзду широка — доповіді про шляхи розвитку сільського господарства, про стан економіки колгоспів та заходи по розвитку колективізації, про кредитування колгоспів тощо. Кожному хотілось виступити, у кожного були свої міркування. Говорили про май-

буття. Тут, на з'їзді, було прийнято Статут Укрколгоспу. На допомогу щойно утвореним колективним господарствам було організовано міжколгоспні спілки. На зміну живому тяглу почали приходити трактори, спочатку «Фордзони», а потім наші, вітчизняні. Все веселішу пісню було чути на хлібній ниві.

Я пригадую ті часи, крокуючи по сьогоднішніх колгоспних полях, зустрічаючись з хліборобами, вдихаючись в молоді усміхнені обличчя. Ми теж були тоді молодими. І працювали багато.

Не завжди лише знаходилась можливість для відпочинку. Та й відпочивати було ніде, хіба що в старій хатині під соломом, перетвореній на хатучальню. А сьогодні — що не село то й клуб, нова школа, крамниця з широкими вітри-

нами. Снують селом автомобілі, мотоцикли. Господарством керують освічені люди. Та що говорити, адже в колгоспі ніні працюють по півтора десятка спеціалістів з вищою і середньою освітою. На посаду бригадирів призначаються люди з агрономічною освітою, завідувачами фермами працюють зоотехніки. Колгоспні парки налічують десятки тракторів, автомобілів. А з-за густої зелені посміхаються до перехожого нові будинки.

Не те тепер село. І лише молодь, як і раніше, бойова, завзята.

Т. КОЗАЧА,
агроном-ентомолог виробничого управління, член КПРС з 1924 року, учасник I-го Всеукраїнського з'їзду колгоспників.
снт. Олександрівка.

КОМСОМОЛ—СІЛЬСЬКИЙ ШКОЛІ

А БОРГУ НЕМАЄ

Липняжка — село, яких сотні на Кіровоградщині. Тільки хто побував у ньому, обов'язково замилується однією спорудою, що красується на великому пагорбі. Вона приваблює простою формою і, водночас, — елегантною нарядністю.

Це — середня школа. Давня мрія, а тепер — реальність липняжців. Тут поки що не чути знайомого всім дзвоника. Але кожний день в ній іде повнокровне життя — бригада будівельників разом з учнями і вчителями закінчують останні роботи, щоб в переддень Жовтня відсвяткувати новосілля.

До цієї нагоди готуються не тільки школярі, а й колгоспна молодь місцевої артілі «Правда». Бо школа — це їх дітище.

Зараз нажко назвати той день чи ту годину, коли, як кажуть, зав'язалась дружба між молодими колгоспниками і школою. Але після виходу постанови VI пленуму ЦК ВЛКСМ про шефство комсомолу над сільською школою, колгосп став справжнім опікуном.

— Ми в неоплачену боргу перед артілю, — широким голосом директор школи Шевченко Я. П. — Все, що ми маємо, — подаровано колгоспними комсомольцями.

І директор з гордістю показує чудові класи, обладнані кабінети, прекрасний спортзал з душою і роздільними.

— На все це витрачено вже близько чотирьохсот тисяч карбованців, — мовить директор. — Ті, що чотири тисячі дали тільки на художнє оформлення школи.

Якби Петропільня прямо записав цифрами і фактами.

— Телевізор «Огонек», епідіаскоп, 6 фільмоскопів, 300 парт, 30 дошок — подарувало нам правління.

Та не тільки в матеріальному забезпеченні намагає шефство над школою.

Вже стало традицією комсомольські збори, на яких вирішуються невиробничі питання, колгоспна молодь проводить разом із школою. Суботники, недільники, концерти художньої самодіяльності, спорт — все це відбувається спільно. У футбольній команді, яка вважається колгоспною, — шість гравців — школярів, у стоголосному хорі — майже третина старшокласників. І взагалі у колгоспному виробництві дуже багато випускників Липняжської середньої школи.

Колишній член виробничої бригади Олексій Мазуренко — зараз працює механізатором, Микола Бухарев — сню-

сарем, Микола Козинець — електриком. Юрій Смирнов, Микола Кравченко — теж у колгоспному виробництві.

— Тільки в цьому році до нас прийшло тринадцять випускників, — говорить секретар комітету комсомолу колгоспу Володимир Шемедюк.

В чому ж секрет, що випускники із задоволенням ідуть у сільськогосподарське виробництво?

А в тому, що правління артілі, його голова Станіслав Григорович Дерев'яко, партгор Сергій Никонорович Півень, секретар комітету комсомолу разом з підколективом велику роботу проводять по профорієнтації.

— Перший Ленінський урок в цьому навчальному році, — хвалиться директор, — давав С. Н. Півень. Він розповідав про артільне господарство, про його ріст. Запрошував на роботу, обіцяв послати на навчання за рахунок колгоспу.

А учні знають: що пообіцяють керівники артілі — обов'язково зроблять. Адже на сьогоднішній день в комсомольській організації колгоспу немає жодного, хто б не мав середньої або середньої спеціальної освіти. Із 48 комсомольців — 13 вчаться у вечірній школі, 6 — у технікумах. Решта — з освітою. Для всіх, хто вчиться, безастережно надаються відпустки, учні мають скорочений робочий день.

І ще є одна причина того, що колгосп не скаржиться на нестачу молоді сили. Керівники артілі і секретар комітету

комсомолу нарівні з підколективом ведуть виховну роботу з школярами. Сергій Никонорович Півень обраний голозою ради сприяння сім'ї і школі.

Ніякі міри, здається, не могли допомогти восьмикласнику Миколі П. — зі комсомольським збори ні учнівський комітет. Довелося просити С. Н. Півня. Вірніше, він сам дізнався про цей випадок і запропонував допомогу. На засіданні ради сприяння був викликаний Миколін батько — працівник колгоспу. Незручно було це робити. Які-не-як, а людина він роботяша, кращий комбайнер. А от випустив з-під контролю сина. Про це йому й сказали. Обережно, тактовно.

Тепер Микола став з усім іншим. Не те, що сам порушує дисципліну, інших спонукає. А як активно він брав участь у недільнику по збиранню врожаю!

Прийшов якось Станіслав Григорович — голова — до директора.

— Виручайте, — каже, — прогноз передбачає приморозки, а у нас ще горюдина не зібрана.

Всі, як один, вийшли школярі на недільник. 50 центнерів овочів зібрали. Але цього все одно було мало. Вони й на другий день після уроків так само дружно вийшли на плантацію. 30 центнерів — такий був результат.

Ось так і живуть вже багато років комсомольці артілі «Правда» і Липняжська середня школа. Як одна сім'я.

Г. ПРОКОПЕНКО,

спецкор «Молодого комунара».

Добровеличківський район.

ЯКЩО ПОКЛИЧЕ ВІТЧИЗНА

УНІВЕРСИТЕТ
МУЖНОСТІ

Поки дерево молоде, воно легше піддається хворобі, і цього не можна забувати; але особливо слід пам'ятати, що культурна прищипка цінності розвивається і росте на тендітному стовбурі, аніж на зашкарбулій від часу корі. Приблизно так можна було зрозуміти працівника військомату, лейтенанта Юрія Семеченка. Але нашу розмову перервала сива людина, що поскаржилася на свого внука. Слова ділися були трохи несподіваними тому, що ми вели розмову саме про ровесників цього незнайомого хлопця. Більше вразило нас те, що старий зробив такі висновки:

— Забрали б ви його в армію, чи що... Життя нам через нього немає...

Мій співбесідник стримано доводив діусеві свою думку. Потім, вже попернувшись до мене, лейтенант ніби винний в чомусь, розвів руками:

— Не розуміє, або не хоче розуміти, що армія у нас, самі розумієте... навіть розповідати не треба. Те, що дисципліна виступає хлопців, підтримує їх — це так. І колектив там завжди — сила.

Випадок цей стався вже після того, як я подав у свою панку невеличку програму «Університет майбутнього воїна». Була до цього і розповідь інструктора по пропаганді гарнізонного клубу офіцера, підполковника запаса Дмитра Матвійовича Лавренчука:

— Почати, мабуть, треба з того, що нам до-

вірена велика справа, і відповідальність за неї — на наших плечах.

Кілька років тому був організований університет для допризовників, хлопців, які через рік-два стануть до лав Радянської Армії. Програма його ведеться відповідно до навчального року у школах. У планах роботи з підлітками помічені зустрічі з ветеранами революції, учасниками Великої Вітчизняної війни, партизанського руху та теперішніми воїнами — відмінниками бойової і політичної підготовки. Повсюдно маються зв'язки з школами. Майбутніх воїнів запрошують, і вони охоче йдуть на такі зустрічі, слухають історію визволення рідного міста і області, дивляться концерти і кінокартини — героїчну минулину.

А ще поради Дмитро Матвійович зустріти із старим більшовником Михайлом Трохимовичем Степановим, який розповідає юним про свої незабутні зустрічі з Іллічем.

...Всімдесять літ зробили свою справу, та на фоні зсутоленої постаті нікого вирізняються ще неспригаслі очі, а них щось молодеє.

— Безперечно, — підтверджуючи моє запитання, погоджується старий комуніст, — такі хлопці — наша підтримка сьогодні і сила — завтра. Ви б побачили, як вони слухають діда в своїх...

Найбільше й сподіватися не можна. Бо ветерани не просто читають лекції, а ведуть живі бесіди з допризовниками, самі цікавляться їх життям. Часто, коли серед молодих слухачів, а їх збирається, до речі, багато, зринає бойова пісня. Ці хлопці вже вміють володіти зброєю, вони загартовані фізично і виховані в душі радянської людини, учасника, який не байдужий до зверхності Радянської Вітчизни.

А. НЕЧИТАНЛО.

м. Кіровоград.

ЄДИНА
РОДИНА„Осавули“ —
на сцені
села Климово

Є в Уренському районі Горьківської області старовинне село Климово. В ньому живуть люди, які дбайливо зберегли до наших днів усю народну драму. Вчені запевняють, що Климово — єдине місце в Росії, де така старовинна вистава збереглася в художньому побуті населення і набула особливості форми.

Охоронці драми — прості колгоспники, на чолі з «режисером» із сорокарічним стажем Носимом Чистяковим.

Як же виникла ця своєрідна народна творчість? Як розповідають учасники незвичайної «трупи», близько 100 років тому солдат у відставці Пилип Плешков по пам'яті розучив з селянами драму «Цар Максимелія», відому ще з XVIII століття. Вона сподобалась і першим виконавцям, і глядачам своїм тонким гумором, уїдливою сатирою на порядки в Росії. З тих пір климовці, як естафету, передають її із покоління в покоління. Тільки називалась стала драма інакше — «Осавули», та з'явившись в ній невластиві на той час вислови — як «товариш отаман». Точного тексту «Осавули» не існує, тому при кожній виставі в драму вносяться елементи імпровізації і нові подробиці з життя її героїв.

В «Осавулах» 14 діючих осіб: отаман (він же цар Максимелія), його син Адольфа, лідар Бармуд, богатири Марс, Анка-воїн і Іван-богатыр, Степан Малий, скороход, гусар, кравець, кузинець, старий, лікар і навіть... «дитяча богиня»!

Як виглядає ця драма із залу для глядачів?

Починається вона з появи скорохода, який повідомляє про прибуття отамана «царя Максимелія» на чолі зграї. Потім слідує монолог царя-отамана, після чого починається ланцюг інтермедій, що висміюють отамана.

...Близько години продовжується сатирична вистава, яка викликає в залі веселе пожвавлення і реалізм, на котрі учасники народного спектаклю догодо відповідають. Глядачі. І не пропустять самодіяльні артисти випадку, щоб і тут не пожартувати, доставити насолоду людям.

Зараз климовці готуються виступити перед горьківськими телеглядачами.

Віктор МАМОНТОВ.

(АПН).

Закрити і...
крапка

«Завідуюча сільським клубом Лариса Коновальчук під час храмового свята відкрила культурний заклад, за що наступного дня на засіданні сільвиконкому одержала догану. Незрозуміла позиція товаришів. Невже клуб мав бути зачинений у релігійне свято?»

Л. Поліщук.

с. Журавлинка
Голованіського району.

ПЕРШ за все, мусимо пояснити, що це за свято — храмове. Колись давню це за пам'яті наших бабусь і прабабусь в Журавлині відкривали «храм» — сільську церкву. «Батьки» освятили її, збирали з мушкетерів, що треба, щоб не закирили «храм», та й відпустили розгвалтати. Віруючим запам'ятався цей день якщо не відкриттям перекри, то обрядом розгвалтання. Розгвалтання шоркою.

Зараз лише древні діди можуть згадати те місце, де колись стояв «храм», але традиції залишилися. Отже, свято це чисто символічне, бо й віруючих в Журавлині майже не лишилося зовсім.

І все ж інцидент був, хоч все відбулося не зовсім так, як писалося в листі. По-перше, голова сільради Алла Чорнобай не заборонила відкриття клубу у релігійне свято (школа, не пропонувала і відкрити його); по-друге, завідувач клубом Лариса Коновальчук дійсно слухалася на засіданні сільвиконкому, але доганя вікто й не записувал.

Бури в скляній воді? Ні. Заборона відкриття клубу в храмове свято була, і виходила вона ні від кого іншого, як від заступника голови колгоспу Імени Чкалова Сергія Семеновича Загородного, що він ствердив і сам.

Відшукуючи у відродження, а категорично заборонила Ларисі Коновальчук відкрити клуб в цей день, але вона не послухала.

Не послухала, і користуючись правом члена сільвиконкому, Сергій Семенович «розпів» її наступного, після свята, дня.

Кожний здоровомислячий людині ясно, що клуб у релігійне свято мав працювати. І не просто працювати, а цього дня треба було підготувати якісь цікаві заходи — концерт, лекцію, зорини. Розумів це і Сергій Семенович, але... заборонила.

Абсурд? Давайте зрозуміти. С. С. Загородного, бо неарма кажуть, що зрозуміти — це вже наполовину поспівувати.

ТЖЕ, Журавлинка мав прекрасну обладнану клуб на 450 місць, два бальні, посилала на курси і допрека, а з них баяніста Михайла Сторчак. В селі 30 комсомольців, що разом з неспіваючою молоддю становить чималий загін. Чого не вистачає журавлинцям, щоб жити цікаво, весело, повнокровно?

Мабуть, з цього й починаємо. Почнемо з того, що колгосп Імени Чкалова — господарство замоще, члени артілі заробляють добре, купують телевізори, мотоцикли, інші

цінні речі, гарно зодягаються.

Хліб, він — пар на столі. «Дурне сало без хліба», — говорить народне прислів'я. І все це вірно, як вірно й те, що йому, хлібові, підкорено все у будь-якому господарстві у нас на Україні, що прожарем на хліб вимірюється ступінь заможності колгоспу. Але дійшла черга й до банальності, саме до цього — «не хлібом единым».

Послав колгосп на павчання Михайла Сторчак, заготовив кошти, виявив, а баяніста в клубі немає. Немає тому, що правління не вичащило йому постійної зарплати, а хлопцеві став главою сім'ї, мусив турбуватися не лише про себе, а й сім'ю на трактор.

Чи лише Михайло ображений в цьому випадку? Мабуть, ні. Приходить молодь до клубу, покрутиться, поплеще пісіння та й додому. Поступово клуб спорожніє. Лариса Коновальчук стала завідувачкою... приміщенням клубу.

Значайно, відсутність баяніста — причина важлива, але вона не вирішує всіх культурно-масових робіт на селі, та й не лише культурно-масової. Ми пробували по-дружньому поведувати з секретарем комсомольської організації колгоспу Імени Чкалова Пилипом Скрипником, виявити причини пасивності комсомольців і молоді Журавлини.

— Мабуть, тут і я винен, — заміслено говорить Пилип. — Молодь нині така... Не зумів притиснути.

Від секретаря, признатися, не чекав таких слів. Кого мав на увазі комсомольський секретар? Тракториста, чий рух гудуть під вечір від важелів, чи парку, що ранками стереже зорю, аби не запланився на ферму? Чи, може, Костя Цибулька, який прилюдно відбив на роботі завідувач клубом Ларису Коновальчук, коли вона хотіла покласти край його хуліганським витівкам?

Якщо останнього, то Пилип його не «притиснув», хоч і хвалився, що в селі 20 дружинників. Костя чотирьох днів з переможним виглядом розгулював селом, аж поки не скоїв новий злочин. «Притисла» Костя міліція, а комітет комсомолу і дружинники спостерігали віддалі.

І так хлопці сердяться, мовляв, мені більше всіх треба, — скаржиться Пилип Скрипник.

Це вже, дійсно, дивна позиція комсомольського секретаря! Кому більше треба — секретареві комітету комсомолу чи хуліганові Кості Цибульці?

— Кілька разів збирала учасників художньої самодіяльності, хотіли хоч п'єсу поставити, але навіть Пилип не з'явився, — не вже завідувач клубом Лариса Коновальчук.

Тут можна додати, що не лише в гуртків художньої самодіяльності не приходять молодь. Навіть на заїтно-виборні збори комсомольців збиралися кілька днів піларад, щоб набрати хоч мінімальну кількість присутніх. Секретарем комітету комсомолу обрано члену Пилипа Скрипника.

Пилип виходить. В селі є народна дружина, товариський суд, кімната міліції, адміністративна комісія, а біля клубу заводять білий і навіть в клубі завідувач б'ють безкарно. Є музейна рада, а музею немає. Є місцева організація товариства «Знання» на чолі з директором Журавлинської восьмилітньої В. В. Ханденком, а лекції в клубі не читаються. Є бібліотека, якою керує Марія Зозула, а ні конференції, ні просто обговорення книжкової літератури не відбуваються; є жіноча рада, соціально-культурна комісія, але не діють. Зрештою, є комітет комсомолу, який невідомо: чи діє чи ні.

У відповіді Пилипа Скрипника відчувалась якась розгубленість, хлопцеві не знав якогось іншого шляху палатодження комсомольського життя в селі, крім «притиснути», «заборонити» і т. д. А, можливо, треба б знати! «заохотити», «зацікавити», «організувати».

— Нещодавно анесли на зовні гучномовець, а його вкрали.

Вкрали, бо вважають, що це не для них.

І ця хвороба в правління колгоспу на Довші паншані — знатні люди колгоспу: трактористи, доярки, пташарики. Поважають їх, охочі носиться за працю, поважає і голова колгоспу Імени Чкалова Яків Фалейович Савчук. Але кіба ж то повага, якщо той же тракторист мусить їхати в перукарню за кілька кілометрів в сусіднє село, за іншими послугами — в Голованівськ. Бо немає в селі ні перукарні, ні шевської, ні швейної майстерень, немає ніяких побутових послуг.

Про останні згадується неадарма, бо і відсутність музичного керівника і побутових послуг, і взагалі культурно-масової роботи в Журавлині — все це танки одного ланцюга: відсутність турботи про людину про її духовне зростання.

Нарешті ми зрозуміли і заступника голови колгоспу Сергія Семеновича Загородного, який відкрив клуб у релігійне свято, значить йому, релігійному святу, треба протиставити щось цікаве — концерт, лекцію, читальну конференцію, можливо, комсомольське весілля тощо. Але ж все це пам'ятав часу і заживо клопоту. Чи не краще закрити клуб і... крапка.

В. ШАРІЯ,

спецкор «Молодо-

го комунара».

Голованіський район.

На тренуванні. Фото В. КОВПАКА.

НЕЩОДАВНО мені разом з членом обласного літературного об'єднання Георгієм Шевченком пощастило побувати в Голованівську. Іздили ми туди на запрошення членів літературної групи, що працює при районній газеті «Комуністична праця».

Голованівська літературна група об'єднує сімнадцять самодіяльних лі-

ПОЕТИЧНИЙ МЕРИДІАН ГОЛОВАНІВЦІВ

тераторів. Всі вони різні за віком і життєвим досвідом. Більшість — молоді люди, сповнені комсомольського запалу, чесних і чистих почуттів та думок. Серед них: робітник Станіслав Мартинюк, автор слів широко відомої пісні «Волошкові очі» (музика композитора Домінічина), вчитель Капітанівської восьмирічної школи Степан Шевряков, вірші якого неодноразово друкувалися в «Кіровоградській правді» і «Молодому комунарі», журналіст Анатолій Касуркін, автор кількох нарисів про героїв — земляків (видрукувані у збірнику «Провалені у віках»), електрик Володимир Перстенюк, Едуард Любомський і ще зовсім юні Тетяна Олупхляк, Едуард Гойхман та інші.

Засідання було присвячене обговоренню творчості Степана Шеврякова. У цієї молоді людини м'яке, пастельне бачення добра і справедливості. Це й визначає тематику та художні особливості його віршів. Хотілося б лише побажати авторам, щоб він рішучіше повертався обличчям до життя, не обминав громадських мотивів. На часі подумати йому і про видання першої книги віршів.

Радіє те, що серед членів літгрупи є також нарисисти, новелісти, гумористи. Майже в кожного з них у шухляді стола знайдуться не лише вірші, а й оповідання, п'єси, повісті. Хай вони ще не довершені, хай бракує їм майстерності і глибини у зображенні життя, але є спроба. І хоч це порівняння, може, не зовсім до речі, але хочеться нагадати, що славновісний Валерій Брумелів встановив досі ніким не побитий рекорд світу з стрибків у висоту: теж не з першої спроби. Тож висота береться не відразу.

Дуже добре, що члени літературної групи не замикануться в рамках чисто літературних екземплярів. Вони є активними авторами районної газети. І не лише тоді, коли вона вміщує літературні сторінки (що, до речі, останнім часом робиться систематично), а й у буденних номерах. Розповіді про людей праці допомагають їм глибше пізнавати психологію трудівників, вивчати життя.

Хотілося б відзначити зусилля редактора районної газети А. Касуркіна та керівника літгрупи, члена обласного літоб'єднання Анатолія Куманського, яких вони докладають для того, щоб активізувати роботу групи.

Саме з їх ініціативи в читальному залі районної бібліотеки відбулась цікава зустріч членів літературної групи з молодими читачами бібліотеки. На зустріч з поетичним словом прийшли учні Бобринецького професійно-технічного училища, шкільні міста. Разом з членами літгрупи перед присутніми виступили і ми. Звучали вірші про Леніна і Батьківщину, про чистоту молодих почуттів і думок.

Л. НАРОДОВИЙ,
член бюро обласного літературного об'єднання.

ПОДАРУНОК ІЗ ЖИЗНІ

Іван ЧЕРКАШЕНКО

ОПОВІДАННЯ

1.

Може воно, оце сум'яття, зародилося в раніше, але сьогодні було стійким, як облізлий дощ, поверталось знову й знову, оповиваючи душу туманом незбагненої тривоги.

В автобусі Женя сіла поруч Сергія. Але зразу ж перебралася на заднє місце, оскільки біля вікна.

— Ви куди, принцесо? — як завжди, в незлобливу іронію запитав Сергій. Та, глянувши на дружину, змовч. Забувши про все навколишнє, Женя жадібно оглядала поле, лісостригу, вибалики. Зразу ж за селом дорогу перегороджувала жердина, абинок вчеплена на двох стовпчиках. За нею виділились купи каменю, піску. Автобус пішов тимчасовою колією, ближче до річки. Показались обидва береги, різкі куші терну та повою, в даліні — кар'єр.

По схилах долини, крізь темну, припорошену літньою пилюкою зелену траву, де-не-де виділились сірі ікла граїті.

— О! — раптом вирвалося у Жені. Витягнута захована зупинити автобус, вистрібнути із нього, і...

Вона крутнулася, напружилася, щоб підвестись й гукнути водієві... Наткнулася на неперітний погляд жінки, що сиділа біля протилежного вікна.

— Оце трусонуло! Порпаяються з тією дорогою, як сонні, — гнівалася пасажирка. — А тут — кошаті пліюку, одбивай пелітні.

Женя зітхнула, осліла, ніби вона була винна за ту дорогу. Похитнулася на Сергія. Дивитись у вікно, напевне нічого не помітив. Стиснула в грудочку, вгамувала свій порив, який так неперхотно підхопив її... То їх камінь... Мабуть, і наміс зберігся. «Гриша палюс Жені».

Решту дороги теж дивилася у вікно, але нічого не бачила. Увагу до навколишнього розмикали якісь темні в душі, де схрестились в химерних плетивах радості і жалю, гордість і острах.

2.

Антоні Івановича в конторі не застали. Заступника теж не було.

— Вношу пропозицію — проїдемося і оглянемо палац, збудований на місці принцеси, — жартоючи, ніби з трибуни продекларував Сергій.

— Я за! — засміялась Женя і підняла праву руку врівень з плечем.

Проминули будинок культури, ще кілька нових приміщень. В боковій тихій вулиці, подальше від дороги, обігнавши дахом вершини багатолітніх груш та кленів, стояла споруда із цегли, шиферу та скла.

— Ніби й не погано, — на мить стихнула кроки Сергій.

Женя ладна була підстрибувати, в долоні плескати! Будівля їй сподобалася з першого погляду. Ще більше була задоволена, що Сергієві — теж.

3.

Обдивлялись будівлю біля двох годин. Тому, коли були вже на вулиці, Женя запропонувала:

— Пройдемося до клубу і присядемо, бо в мене ноги аж гудуть. Там і тілье. Сергій посидів якусь хвилину і забавив оглянувши будинок культури.

— Ніди, Я ще школяркою надивилася на нього.

Жарко. Навіть тут, в затінку, мало захисту від літніх промінців променів. Показалася сумка поруч, оперлася ліктем на спинку лави. Знову якась незрозуміла тривога стомлюючою течією прокотилася.

Чогор її турбує? Ажже все так, як і задувалося тоді, чотири роки тому.

...Вона саме прасувала платтячка, відбирала книги, зошити, конспекти. Підлізав до місця поступати в інститут. До кімнати зайшла мати.

— Чувеш, Жені! Тебе викликає Антон Іванович.

— Антон Іванович? В школі нашії немає такого вчителя.

— Не в школу. В правління колгоспу. Голова. Завтра по обіді.

Голова зустрів її, як давню знайому. — Здрастуй, Жені! Молодеш, що прийшла... Значить, дівчино, десятиліття вже кінчилися?

Двері кабінету одчинилися. Чорнява секретарка внесла свіжу пошту. Антон Іванович озв'язався. Розгорнув розкріплену папку з сторінкою на сторінку. Брови його враз поповзли вгору.

— Мікало! Тут і про тебе є, — перелік погляд на дівчину. — На, ось дивись!

Чим далі читала, тим густіший рум'янець залівав її сажі округлі обличчя.

— Коли вони астигли? — ніби виправдовувалася, — Випуск тільки вчора відбувся.

— Виходить, ти вирішила вступати до політехнічного?

— Туди.

— Факультет який?

— Електротехнічний.

— Хороший факультет.

Антон Іванович дивився уважно, доброзичливо. Але Женя не помічала, не цікавилася настроєм свого співбесідника. Її переповнювали думки, побоювання, здогадки. «Чого він хоче, чого покликає сюди, що він до мене має?»

— Ти, напевне, дівчино, занитиєш себе, — чого він покликає. Так от — хочу запропонувати тобі відповідальну посаду — завідуючої дитячим комбінатом.

Готова була почути що хоч, але не таке: «завідуюча дитячим комбінатом», — ніколи. Навіть осміліла.

— Завідуючою в нас добре справляється тітка Явдоха, А я вчитися хочу.

— Так, у Береговому — тітка Явдоха, тут, в Михайлівці — Гаїна Григорівна, — погодився голова. — І вчитися треба. Я й пропоную від правління колгоспу, щоб ти йшла в педагогічний. Закінчиш і прийдеш до нас завідуючою.

— На місце баби Явдохі? — з несприятливою образою перепитала Женя.

— А чому б і ні? — ніби й не помічаючи її тону, продовжував голова. — Вона теж непогано працює. На той час на пенсію піде. Тобі й вакансія.

— Гаузе, Антоні Івановичу! Я вирішила йти на електротехнічний. Ніхто

довувалася. — Випуск тільки вчора відбувся.

— Виходить, ти вирішила вступати до політехнічного?

— Туди.

— Факультет який?

— Електротехнічний.

— Хороший факультет.

Антон Іванович дивився уважно, доброзичливо. Але Женя не помічала, не цікавилася настроєм свого співбесідника. Її переповнювали думки, побоювання, здогадки. «Чого він хоче, чого покликає сюди, що він до мене має?»

— Ти, напевне, дівчино, занитиєш себе, — чого він покликає. Так от — хочу запропонувати тобі відповідальну посаду — завідуючої дитячим комбінатом.

Готова була почути що хоч, але не таке: «завідуюча дитячим комбінатом», — ніколи. Навіть осміліла.

— Завідуючою в нас добре справляється тітка Явдоха, А я вчитися хочу.

— Так, у Береговому — тітка Явдоха, тут, в Михайлівці — Гаїна Григорівна, — погодився голова. — І вчитися треба. Я й пропоную від правління колгоспу, щоб ти йшла в педагогічний. Закінчиш і прийдеш до нас завідуючою.

— На місце баби Явдохі? — з несприятливою образою перепитала Женя.

— А чому б і ні? — ніби й не помічаючи її тону, продовжував голова. — Вона теж непогано працює. На той час на пенсію піде. Тобі й вакансія.

— Гаузе, Антоні Івановичу! Я вирішила йти на електротехнічний. Ніхто

довувалася. — Випуск тільки вчора відбувся.

— Виходить, ти вирішила вступати до політехнічного?

— Туди.

— Факультет який?

— Електротехнічний.

— Хороший факультет.

Антон Іванович дивився уважно, доброзичливо. Але Женя не помічала, не цікавилася настроєм свого співбесідника. Її переповнювали думки, побоювання, здогадки. «Чого він хоче, чого покликає сюди, що він до мене має?»

— Ти, напевне, дівчино, занитиєш себе, — чого він покликає. Так от — хочу запропонувати тобі відповідальну посаду — завідуючої дитячим комбінатом.

Готова була почути що хоч, але не таке: «завідуюча дитячим комбінатом», — ніколи. Навіть осміліла.

— Завідуючою в нас добре справляється тітка Явдоха, А я вчитися хочу.

— Так, у Береговому — тітка Явдоха, тут, в Михайлівці — Гаїна Григорівна, — погодився голова. — І вчитися треба. Я й пропоную від правління колгоспу, щоб ти йшла в педагогічний. Закінчиш і прийдеш до нас завідуючою.

— На місце баби Явдохі? — з несприятливою образою перепитала Женя.

— А чому б і ні? — ніби й не помічаючи її тону, продовжував голова. — Вона теж непогано працює. На той час на пенсію піде. Тобі й вакансія.

— Гаузе, Антоні Івановичу! Я вирішила йти на електротехнічний. Ніхто

довувалася. — Випуск тільки вчора відбувся.

— Виходить, ти вирішила вступати до політехнічного?

— Туди.

— Факультет який?

— Електротехнічний.

— Хороший факультет.

Антон Іванович дивився уважно, доброзичливо. Але Женя не помічала, не цікавилася настроєм свого співбесідника. Її переповнювали думки, побоювання, здогадки. «Чого він хоче, чого покликає сюди, що він до мене має?»

— Ти, напевне, дівчино, занитиєш себе, — чого він покликає. Так от — хочу запропонувати тобі відповідальну посаду — завідуючої дитячим комбінатом.

Готова була почути що хоч, але не таке: «завідуюча дитячим комбінатом», — ніколи. Навіть осміліла.

— Завідуючою в нас добре справляється тітка Явдоха, А я вчитися хочу.

— Так, у Береговому — тітка Явдоха, тут, в Михайлівці — Гаїна Григорівна, — погодився голова. — І вчитися треба. Я й пропоную від правління колгоспу, щоб ти йшла в педагогічний. Закінчиш і прийдеш до нас завідуючою.

— На місце баби Явдохі? — з несприятливою образою перепитала Женя.

— А чому б і ні? — ніби й не помічаючи її тону, продовжував голова. — Вона теж непогано працює. На той час на пенсію піде. Тобі й вакансія.

— Гаузе, Антоні Івановичу! Я вирішила йти на електротехнічний. Ніхто

довувалася. — Випуск тільки вчора відбувся.

— Виходить, ти вирішила вступати до політехнічного?

— Туди.

— Факультет який?

— Електротехнічний.

— Хороший факультет.

Антон Іванович дивився уважно, доброзичливо. Але Женя не помічала, не цікавилася настроєм свого співбесідника. Її переповнювали думки, побоювання, здогадки. «Чого він хоче, чого покликає сюди, що він до мене має?»

— Ти, напевне, дівчино, занитиєш себе, — чого він покликає. Так от — хочу запропонувати тобі відповідальну посаду — завідуючої дитячим комбінатом.

Готова була почути що хоч, але не таке: «завідуюча дитячим комбінатом», — ніколи. Навіть осміліла.

— Завідуючою в нас добре справляється тітка Явдоха, А я вчитися хочу.

— Так, у Береговому — тітка Явдоха, тут, в Михайлівці — Гаїна Григорівна, — погодився голова. — І вчитися треба. Я й пропоную від правління колгоспу, щоб ти йшла в педагогічний. Закінчиш і прийдеш до нас завідуючою.

— На місце баби Явдохі? — з несприятливою образою перепитала Женя.

— А чому б і ні? — ніби й не помічаючи її тону, продовжував голова. — Вона теж непогано працює. На той час на пенсію піде. Тобі й вакансія.

— Гаузе, Антоні Івановичу! Я вирішила йти на електротехнічний. Ніхто

довувалася. — Випуск тільки вчора відбувся.

— Виходить, ти вирішила вступати до політехнічного?

— Туди.

— Факультет який?

— Електротехнічний.

— Хороший факультет.

Антон Іванович дивився уважно, доброзичливо. Але Женя не помічала, не цікавилася настроєм свого співбесідника. Її переповнювали думки, побоювання, здогадки. «Чого він хоче, чого покликає сюди, що він до мене має?»

— Ти, напевне, дівчино, занитиєш себе, — чого він покликає. Так от — хочу запропонувати тобі відповідальну посаду — завідуючої дитячим комбінатом.

Готова була почути що хоч, але не таке: «завідуюча дитячим комбінатом», — ніколи. Навіть осміліла.

— Завідуючою в нас добре справляється тітка Явдоха, А я вчитися хочу.

— Так, у Береговому — тітка Явдоха, тут, в Михайлівці — Гаїна Григорівна, — погодився голова. — І вчитися треба. Я й пропоную від правління колгоспу, щоб ти йшла в педагогічний. Закінчиш і прийдеш до нас завідуючою.

— На місце баби Явдохі? — з несприятливою образою перепитала Женя.

— А чому б і ні? — ніби й не помічаючи її тону, продовжував голова. — Вона теж непогано працює. На той час на пенсію піде. Тобі й вакансія.

— Гаузе, Антоні Івановичу! Я вирішила йти на електротехнічний. Ніхто

довувалася. — Випуск тільки вчора відбувся.

— Виходить, ти вирішила вступати до політехнічного?

— Туди.

— Факультет який?

— Електротехнічний.

— Хороший факультет.

Антон Іванович дивився уважно, доброзичливо. Але Женя не помічала, не цікавилася настроєм свого співбесідника. Її переповнювали думки, побоювання, здогадки. «Чого він хоче, чого покликає сюди, що він до мене має?»

— Ти, напевне, дівчино, занитиєш себе, — чого він покликає. Так от — хочу запропонувати тобі відповідальну посаду — завідуючої дитячим комбінатом.

Готова була почути що хоч, але не таке: «завідуюча дитячим комбінатом», — ніколи. Навіть осміліла.

— Завідуючою в нас добре справляється тітка Явдоха, А я вчитися хочу.

— Так, у Береговому — тітка Явдоха, тут, в Михайлівці — Гаїна Григорівна, — погодився голова. — І вчитися треба. Я й пропоную від правління колгоспу, щоб ти йшла в педагогічний. Закінчиш і прийдеш до нас завідуючою.

— На місце баби Явдохі? — з несприятливою образою перепитала Женя.

— А чому б і ні? — ніби й не помічаючи її тону, продовжував голова. — Вона теж непогано працює. На той час на пенсію піде. Тобі й вакансія.

— Гаузе, Антоні Івановичу! Я вирішила йти на електротехнічний. Ніхто

довувалася. — Випуск тільки вчора відбувся.

— Виходить, ти вирішила вступати до політехнічного?

— Туди.

— Факультет який?

— Електротехнічний.

— Хороший факультет.

Антон Іванович дивився уважно, доброзичливо. Але Женя не помічала, не цікавилася настроєм свого співбесідника. Її переповнювали думки, побоювання, здогадки. «Чого він хоче, чого покликає сюди, що він до мене має?»

— Ти, напевне, дівчино, занитиєш себе, — чого він покликає. Так от — хочу запропонувати тобі відповідальну посаду — завідуючої дитячим комбінатом.

Готова була почути що хоч, але не таке: «завідуюча дитячим комбінатом», — ніколи. Навіть осміліла.

— Завідуючою в нас добре справляється тітка Явдоха, А я вчитися хочу.

— Так, у Береговому — тітка Явдоха, тут, в Михайлівці — Гаїна Григорівна, — погодився голова. — І вчитися треба. Я й пропоную від правління колгоспу, щоб ти йшла в педагогічний. Закінчиш і прийдеш до нас завідуючою.

— На місце баби Явдохі? — з несприятливою образою перепитала Женя.

— А чому б і ні? — ніби й не помічаючи її тону, продовжував голова. — Вона теж непогано працює. На той час на пенсію піде. Тобі й вакансія.

— Гаузе, Антоні Івановичу! Я вирішила йти на електротехнічний. Ніхто

довувалася. — Випуск тільки вчора відбувся.

— Виходить, ти вирішила вступати до політехнічного?

— Туди.

— Факультет який?

— Електротехнічний.

— Хороший факультет.

Антон Іванович дивився уважно, доброзичливо. Але Женя не помічала, не цікавилася настроєм свого співбесідника. Її переповнювали думки, побоювання, здогадки. «Чого він хоче, чого покликає сюди, що він до мене має?»

— Ти, напевне, дівчино, занитиєш себе, — чого він покликає. Так от — хочу запропонувати тобі відповідальну посаду — завідуючої дитячим комбінатом.